

2024-2028 жылдарға арналған Мәртөк ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны бекіту туралы

Ақтөбе облысы Мәртөк аудандық мәслихатының 2024 жылғы 13 желтоқсандағы № 162 шешімі

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 365 бабы 3 тармағының 1) тармақшасына, Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Заңының 6 бабы 1 тармағының 15) тармақшасына және Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің міндетін атқарушының 2021 жылғы 9 тамыздағы № 318 "Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу Тізілімінде № 23917 болып тіркелген) бұйрығына сәйкес, Мәртөк аудандық мәслихаты **ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:**

1. 2024-2028 жылдарға арналған Мәртөк ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламасы осы шешімнің қосымшасына сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешім алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Мәртөк аудандық
мәслихатының төрағасы*

Т. Көлкебаев

Мәртөк аудандық
мәслихатының 2024 жылғы
13 желтоқсандағы № 162
шешіміне қосымша

2024-2028 жылдарға арналған Мәртөк ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі БАҒДАРЛАМА

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ
...3	
Өңірдің негізгі сипаттамалары
...3	
Жоспарлы кезеңге арналған коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеудің қажеттілігін негіздеу
.....4	

Коммуналдық қалдықтарды басқару шаралары қарастырылған ұлттық стратегиялық , бағдарламалық құжаттар, аумақты дамыту жоспарлары	4
1. МӘРТӨК АУДАНЫНЫҢ КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ	5
1.1 Аймақтағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың қазіргі жағдайын бағалау	5
Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы инфрақұрылымның жағдайы туралы жалпы мәліметтер (ажырату, қалдықтарды тасымалдауға арналған арнайы техника, сұрыптау, қайта өңдеу қуаттары, ҚТҚ полигондары және т.б.)	5
ҚТҚ полигондары туралы мәліметтер	7
Коммуналдық қалдықтардың морфологиялық құрамы	10
1.2 Соңғы үш жылдағы коммуналдық қалдықтарды басқаруды динамикада талдау ..	10
1.3 Коммуналдық қалдықтардың пайда болуы мен жиналуы бойынша нормативтік база	11
1.4 Соңғы үш жылдағы динамикада бөлінген қаражаттарды (жергілікті және республикалық бюджеттер, бюджеттен тыс) сипаттау және талдау	11
2. МАҚСАТТАР, МІНДЕТТЕР ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕР	13
2.1 Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері	13
2.2 Қойылған мақсаттар мен міндеттерге ең тиімді әрі экономикалық негізделген әдістермен жету жолдары	13
2.3 Бағдарламаның нысаналы көрсеткіштері	15
3. ҚОЙЫЛҒАН МАҚСАТТАР МЕН МІНДЕТТЕРГЕ ҚОЛ ЖЕТКІЗУДІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, ЖОЛДАРЫ	16
4. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР	18

КІРІСПЕ

2024-2028 жылдарға арналған Мәртөк ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154 "Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу бойынша жергілікті атқарушы органдарға әдістемелік ұсыныстарды бекіту туралы" бұйрығына сәйкес әзірленді.

Бағдарлама Экологиялық кодекске сәйкес, атап айтқанда Кодекстің 329 бабының қағидаттарымен анықталған иерархия принципіне сәйкес әзірленеді.

Бағдарламада Мәртөк ауданында пайда болатын коммуналдық қалдықтардың сипаттамасы (характеристикасы) ұсынылады, оның ішінде көлемі мен құрамына, пайда болу жылдамдығына, классификациясына, жинау, тасымалдау, сұрыптау, залалсыздандыру, қалпына келтіру және жою әдістеріне, коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша бар инфрақұрылымға қатысты мәліметтер беріледі.

Өңірдің негізгі сипаттамалары

Мәртөк ауданы Қазақстан Республикасының батыс бөлігінде, Ақтөбе облысында орналасқан.

Мәртөк ауданы 1935 жылғы 16 ақпанда құрылды. 1957 жылғы 26 қыркүйекте Мәртөк ауданына таратуға ұшыраған Родников ауданының бір бөлігінің аумағы қосылды. Аудан орталығы – Мәртөк ауылы.

Мәртөк ауданы Ақтөбе облысының солтүстік бөлігінде орналасқан. Солтүстікте Ресей Федерациясының Орынбор облысымен, оңтүстік-шығыста Қобда ауданымен, оңтүстік-шығыста Алға ауданымен және Ақтөбе қаласының маңайымен, солтүстік-шығыста Қарғалы ауданымен шектеседі. Ауданның солтүстіктен оңтүстікке қарай ұзындығы — 110 км, шығыстан батысқа қарай ұзындығы – 147 км. Негізгі өзендер: Ілек, Танирберген, Бөрте, Торанғұл.

Мәртөк ауданында келесі елді мекендер орналасқан: Аққайың (Коминтерн), Ақмоласай (Новофедоровка), Байнассай (Новомихайловка), Байторысай, Бөрте (Студенческое), Достық (Веренка), Дмитриевка, Егізата (Новодонцы), Жайсаң (Яйсан), Жаңажол (Рыбаковка), Қазан (Казанка), Хазірет (Хазретовка), Қарабұлақ (Степь), Қаратаусай, Қаратоғай, Қеңсахара, Көкпекті (Целинное), Құмсай, Құрмансай (Степановка), Вознесенка, Қызылжар (Андреевка), Мәртөк (Мартук), Первомайка, Покровка, Полтавка, Родниковка, Саржансай (Нагорное), Сарыжар (Хлебодаровка), Торайғыр (ЧерҰмушки), Шаңды (Чайда), Шевченко.

Аудан аумағында Қазақстан Республикасының Әуе қорғаныс әскери институты қолданатын Хлебодаровка оқыту грунтты әуежайы бар.

2023 жылғы мәліметтер бойынша Мәртөк ауданының халқы шамамен 30 000 адамды құрайды. Халықтың динамикасы Ұлттық статистика бюросының мәліметтері бойынша қабылданған.

Жоспарлы кезеңге арналған коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеудің қажеттілігін негіздеу

Бағдарламаны әзірлеу коммуналдық қалдықтарды жинау, тасымалдау, жою, қайта өңдеу және қатты тұрмыстық қалдықтарды (ҚТҚ) көму бойынша қызметтердің тиімділігін, сенімділігін, экологиялық және әлеуметтік қолайлылығын арттыру, қалдықтарды қайта өңдеу үлесін көбейту, сондай-ақ қалдықтарды қауіпсіз көму мақсатында қажет.

Бағдарлама Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154-п бұйрығына сәйкес, жоспарлы кезеңге, ең аз дегенде 5 жыл мерзімге әзірленеді.

Бағдарлама төмендегі нормативтік құжаттарға негізделген:

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі № 400-VI 2021 жылғы 2 қаңтардағы, 2023 жылғы 5 қыркүйектегі өзгерістерімен.

Коммуналдық қалдықтарды басқару ережелерін бекіту туралы Қазақстан Республикасының Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 бұйрығы.

Қалдықтарды ажырату талаптарын бекіту туралы, оның ішінде міндетті түрде ажыратылып жинауға жататын қалдықтардың түрлері немесе топтары (түрлерінің жиынтығы), техникалық, экономикалық және экологиялық негіздемелерді ескере отырып – Қазақстан Республикасының Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығы.

"Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинау, пайдалану, қолдану, жою, тасымалдау, сақтау және көмуге санитарлық-эпидемиологиялық талаптар" Санитарлық ережелерін бекіту туралы Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2020 жылғы 25 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-331/2020 бұйрығы.

Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын басқа да нормативтік құжаттар.

Коммуналдық қалдықтарды басқару шаралары қарастырылған ұлттық стратегиялық, бағдарламалық құжаттар, аумақты дамыту жоспарлары

Коммуналдық қалдықтарды басқаруға қатысты шаралар келесі ұлттық стратегиялар мен даму жоспарларында қарастырылған:

"Көміртек бейтараптылығына қол жеткізу стратегиясы" – Қазақстан Республикасы Президентінің 2023 жылғы 2 ақпандағы Жарлығы.

Қалдықтарды басқару бөлімі:

3.3.1.4 Қалдықтарды басқару

- 1) қалдықтар көлемін азайту;
- 2) қалдықтарды жинау және сұрыптау бойынша толық қамтуды жедел енгізу;
- 3) қалдықтардың үлесін арттыру.

1. МӘРТӨК АУДАНЫНЫҢ КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

1.1 Аймақтағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың қазіргі жағдайын бағалау
Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы инфрақұрылымның жағдайы туралы жалпы мәліметтер (ажырату, қалдықтарды тасымалдауға арналған арнайы техника, сұрыптау, қайта өңдеу қуаттары, ҚТҚ полигондары және т.б.)

Халықаралық тәжірибеде ҚТҚ жалпы құрамына кіретін, бірақ қайта өңдеу және/немесе көму тәсілімен ерекшеленетін үш "қалдықтар ағынына" сәйкес келетін үш бөлікке жіктеледі.

Коммуналдық қалдықтар.

Қауіпті ҚТҚ – адам өмірінің нәтижесінде пайда болатын тұтыну қалдықтары, сондай-ақ құрамы мен қасиеттері бойынша қауіпті қалдықтарға жатқызылуы мүмкін түзілу сипаты ұқсас өндіріс қалдықтары. Оларға келесі қалдықтар жатады:

Пайдаланылған батареялар мен батареялар;

Пайдаланылған электр және электрондық жабдықтар;

Құрамында сынап бар қалдықтар (флуоресцентті шамдар мен термометрлер);

Медициналық және ветеринариялық қалдықтар;

Тұрмыстық химия қалдықтары;

Құрамында Асбест бар қалдықтар;

Адам өмірінен пайда болатын басқа да қауіпті қалдықтар.

Басқа ҚТҚ – қауіпті емес және сонымен бірге аралас қалдықтарға жатқызуға болмайтын қалдықтар, өйткені оларды жинау, шығару және кәдеге жарату үшін бірінші ағынға қарағанда басқа тәсілдерді қолдану қажет. "Басқа ҚТҚ" келесі қалдықтарды қамтиды:

Құрылыс қалдықтары;

Ірі габаритті қалдықтарды өндіру;

Кәдеге жаратуға жататын автомобильдер;

Пайдаланылған автомобиль шиналары;

Ағынды суларды өңдеуден шыққан қалдықтар.

Мәртөк ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайы бойынша мәліметтер Ұлттық статистика бюросының сайтынан алынды <https://stat.gov.kz/ru/>, "Талдау" Ұлттық статистика бюросының ақпараттық талдау жүйесі <https://taldau.stat.gov.kz/ru/>, сондай-ақ жергілікті атқарушы органдар мен қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесі (Ақтөбе облысының экология департаменті) ұсынған деректер.

Мәртөк ауылында және ауылдық округтерде коммуналдық қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі кәсіпорындар мен ұйымдардың саны 2023 жылы – 2 бірлік. Оның ішінде жеке компаниялар – 2, барлығы шағын бизнес субъектілері.

Мәртөк ауылы бойынша жиналған және тасымалданған коммуналдық қалдықтардың көлемі 2018 жылдан бастап 1.1-кестеде көрсетілген. Көлемі алып кететін кәсіпорындардың қалдықтарын ескере отырып ұсынылған.

Кесте 1.1 – Мәртөк ауылы бойынша жиналған және тасымалданған коммуналдық қалдықтардың көлемі 2018 жылдан 2023 жылға дейін

Мәртөк ауылы	2018	2019	2020	2021	2022	2023
тонна						
Жиналған коммуналдық қалдықтар	39 291	17 501	17 338	17 043	7 657	9 665
Тасымалданған коммуналдық қалдықтар	39 291	17 501	17 338	17 043	7 657	9 665

2023 жылы жиналған коммуналдық қалдықтардың көлемі 9665 тонна, полигондарға және халықтан қалдықтарды өз бетінше шығаруды жүзеге асыратын кәсіпорындардың жиналған қалдықтарының көлемі – 2023 жылы 11625,13 тонна.

Кесте 1.2 – қоқыс шығаратын компаниялар қызмет көрсететін халық

Параметр	2019	2020	2021	2022	2023
Мәртөк ауылының халық саны	9 785	9 921	10 221	10 458	10 757
Халыққа үнемі қызмет көрсетіледі қоқыс шығаратын ұйым	8 632	8 963	9 135	9 385	9 585
% қамту	88,21	90,34	89,37	89,73	89,10

Мәртөк ауылында 2022 жылы бөлек жиналған қалдықтардың саны мен түрлері 1.3-кестеде келтірілген.

Кесте 1.3 – Мәртөк ауылы бойынша жиналған және тасымалданған коммуналдық қалдықтардың түрлері бойынша жалпы көлемі

№ п/п	Жиналған коммуналдық қалдықтардың жалпы көлемі	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023
1	Жиналған коммуналдық қалдықтар, тонна	23 944	13 622,78	9 645,76	11 625,13

Мәртөк ауылында коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды және қайта өңдеуді жүзеге асыратын келесі компаниялар орналасқан (1.4-кесте.)

Кесте 1.4 – коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды, сұрыптауды және өңдеуді жүзеге асыратын кәсіпорындар

№ п/п	Кәсіпорынның атауы	Қызмет түрі	Қалдықтардың түрі	Өнім / қызмет	Кәсіпорын қуаты
1	ТОО А.С.Н.О-ПроектСтрой"	ҚТҚ және құрылыс қалдықтарын кәдеге жарату, көму, сұрыптау	ҚТҚ және құрылыс қалдықтары	Макулатура, пластик, металл, шыны	Жылына 50 мың тонна

Мәртөк ауылында қайталама шикізатты қабылдау пункттері 1.5-кестеде көрсетілген

Кесте 1.5 – Мәртөк ауылында тұрғындардан қайталама шикізатты қабылдау пункттері

№ п/п	Мекен-жайы	Кәсіпорын	Не қабылданады
1	Ақтөбе облысы, Мәртөк ауданы, Мәртөк а. о., Мәртөк а., Мазков көшесі, 1 үй	ТОО А.С.Н.О-ПроектСтрой"	" Картон, шыны, пластик, металл

ҚТҚ полигондары туралы мәліметтер

Ақтөбе облысы, Мәртөк ауылындағы қатты тұрмыстық қалдықтар полигоны қалдықтарды көмуге арналған арнайы жабдықталған объект болып табылады. Ол аймақта пайда болатын тұрмыстық қалдықтардың әртүрлі түрлерін жинау, сақтау және кәдеге жарату үшін құрылған.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды көму полигоны Мәртөк ауылынан солтүстік-шығысына қарай 1,5 км жерде, Мәртөк ауылының тұрғын алабынан 2,5 км қашықтықта орналасқан.

Полигон маңында қорықтар, сәулет ескерткіштері, санитарлық-профилактикалық мекемелер, демалыс аймақтары, жер үсті және жер асты суларының су жинағыштары, ауыл шаруашылығы алқаптары және басқа да табиғат қорғау объектілері жоқ.

ҚТҚ полигоны қатты тұрмыстық қалдықтар мен күл қожын қабылдауға және көмуге арналған.

ҚТҚ полигоны қатты тұрмыстық қалдықтарды оқшаулауға және залалсыздандыруға арналған арнайы құрылым болып табылады. Қалдықтарды жинауды ұйымдастыру және жұмыстарды жүргізу қоршаған ортаны қорғаудағы санитарлық сенімділікке және халық үшін эпидемиологиялық қауіпсіздікке кепілдік береді. Полигонда тығыздау, минералдану, газ шығару динамикасын ескере отырып, ҚТҚ статистикалық тұрақтылығы қамтамасыз етіледі.

Ауданы 3 га полигон 2006 жылдан бастап пайдаланылуда. Жер учаскесі санитарлық және экологиялық нормаларды сақтаумен шектелген. Тығыздалған түрдегі қойманың биіктігі – 10 м (жерден 2 м және жер астынан 8 м). Полигон орналасқан учаскеде жер асты сулары ашылмаған.

Полигондағы жұмыстарды ұйымдастыру полигонды пайдаланудың технологиялық схемасымен айқындалады. Технологиялық схема полигонның бас жоспары болып табылады, ол жыл мезгілдерін ескере отырып, жұмыстардың реттілігін, ҚТҚ сақтауға арналған алаңдарды орналастыруды және оқшаулағыш топырақты әзірлеуді анықтайды.

Полигондағы жұмыстарды жоспарлаудың негізгі құжаты пайдалану кестесі болып табылады, онда ай сайын: қалдықтар жиналатын карталардың № көрсетіле отырып, қабылданатын қалдықтардың саны, қалдықтарды оқшаулау үшін топырақ әзірлеу жоспарланады.

Полигонның негізгі құрылысы – тереңдігі 8 м болатын және полигон алаңының 95%-на дейін алып жатқан шұңқыр болып табылатын ҚТҚ сақтау учаскесі. Полигонның негізінде ластаушы заттарды полигоннан жер асты суларына сүзуге кедергі келтіретін тығыз сазды жастық бар.

Келесі қабат тығыздалған жұқа қабатқа салынып, жұмыс қабатының қалыңдығы 2 м-ге дейін артады.

Тығыздалған қалдықтардың жұмыс қабаты биіктігі кемінде 0,25 м аралық оқшаулағыш қабатпен жабылады, аралық оқшаулағыш қабат қоршаған табиғи ортаны қалдықтардың, газдардың, иістердің жеңіл фракцияларының желмен таралуынан қорғауы тиіс. Аралық оқшаулау үшін күл қожы қолданылады.

Санитарлық талаптарды сақтау үшін ҚТҚ полигонға жеткізілгеннен кейін бір тәуліктен кешіктірмей (жылы мезгілде) оларды белгіленген алаңға қойып, топырақ қабатымен тығыздап, оқшаулау қажет. Қысқы уақытта оқшаулауды үш тәуліктен

Объектінің атауы, тиесілігі	Жақын маңдағы тұрғын үй объектілері мен басқа да объектілерді көрсете отырып, объектінің орналасқан жері	Рұқсат беру құжаттамасының болуы №, күні, кім Берілген	Полигон алаңы, полигондар, сыйымдылық шлам қоймалары және басқа	Бар қуаты жерлеу/ жобалық қуат	Жұмыс басталатын жыл объектінің жабылуы, жұмысын қайта бастауы)	С Қ А шегіндегі табиғи объектілер, 5 км радиуста ерекше қорғалатын аумақтар	Қоршау
1	2	3	4	5	6	7	8
Қ Т Қ полигоны	Ақтөбе облыс, Мәртөк ауылы, Мәртөк ауылынан солтүстік-батысқа қарай 1.5 км	Мәртөк ауылы әкімдігінің қаулысы негізінде тұрақты жер пайдалану құқығына Акт	3,0 га	133 243 тонна тығыздалған ҚТҚ, жобалық сыйымдылығы жылына 12113 тонна	2024-2028ж	Жоқ	Полигонның периметрі бойынша қоршау

кестенің жалғасы

Жарықтандыру	Инженерлік құрылыстар		Қолда бар техника	Кіреберістің болуы Радиометриялық бақылау	Объектіні пайдаланудың жобалық технологиясын сақтау	Бақыланатын дардың болуы ұнғымалар мен жүйелер бақылаулар
	Қорғаныс	Сүзуге қарсы тарту				
9	10	11	12	113	14	15
Жұмыс алаңдары жарықтандырылған	Дренажды арық	Тығыздалған табиғи негіз, сүзу коэффициенті 10-5см/с (тәулігіне 0,0086 м) аспайтын қалыңдығы 0,5 м саз қабатынан жасалған жасанды сүзгіге қарсы экран, көлденең су өткізбейтін түбі.	Тасымалдау арнайы жабдықталған самосвалды автокөлікпен жүргізіледі. ҚТҚ-ны сақтау, жоспарлау, тегістеу және тығыздау үшін тиегіш колданылады.	Ббар	Бақылауды кәсіпорында қоршаған ортаны қорғауға жауапты тұлға жүзеге асырады	Қарастырылған

Коммуналдық қалдықтардың морфологиялық құрамы

Тұрғындар үшін коммуналдық қалдықтардың морфологиялық құрамы 1.5-кестеде келтірілген.

Кесте 1.5 – Коммуналдық қалдықтардың морфологиялық құрамы

№ пп	Фракция атауы	жалпы көлемдегі мазмұнның %
1	Тамақ қалдықтары	34
2	Әр түрлі құрамдағы Пластик	27
3	Қағаз, картон және қағаз өнімдері	23
4	Шыны	8
5	Металл	3
6	Тоқыма	3
7	Ағаш және өсімдік қалдықтары	1,9
8	Басқа қалдықтар (медициналық, батареялар мен шамдар, тұрмыстық техниканың қалдықтары және т. б.)	0,1

1.2 Соңғы үш жылдағы коммуналдық қалдықтарды басқаруды динамикада талдау

Мәртөк ауылында контейнерлік алаңдар қоқысты бөлек жинауға арналған және құрамында сынап бар заттар мен батареялар сияқты қауіпті қалдықтарды жинауға арналған контейнерлерді орнату шаралары қарастырылған. Осы контейнерлерді ұйымдастыру және оларға қызмет көрсету жұмыстары ауылдың қажеттіліктері мен тиісті нормативтік талаптарды ескере отырып жүргізіледі.

Жақын арада қалдықтарды бөлек жинау инфрақұрылымын кеңейту жоспарлануда. Осы жоба шеңберінде белгіленген контейнерлерге жүйелі қызмет көрсету, сондай-ақ қауіпті қалдықтарды жинаудың қосымша пункттерін біртіндеп енгізу қамтамасыз етіледі. Бұл шаралар ауылдағы экологиялық жағдайды жақсартуға және зиянды материалдарды қауіпсіз кәдеге жаратуды қамтамасыз етуге бағытталған.

Оң жақтары:

- Қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін бөлек жинауды жүзеге асыру (батареялар мен шамдарға арналған контейнерлерді орнату);
- Коммуналдық алаңдарда халықтан қоқыстарды жинауды және шығаруды ұйымдастыруды жүзеге асыру;
- Контейнерлік алаңдарда бөлек жинау үшін қайталама шикізат пен контейнерлерді қабылдау пунктін жоспарлау;
- Рұқсат етілмеген полигондарды жоюды жүзеге асыру;
- ҚТҚ полигонының әсер етуге экологиялық рұқсаты бар.

Теріс жақтары:

- Контейнерлік алаңдар экологиялық және санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сәйкес жабдықталмаған (ҚР СТ 3780-2022 сәйкес);

- "Құрғақ" / "дымқыл" фракциялары бойынша бөлек алым қарастырылмаған;
- Ірі габаритті, құрылыс қалдықтарын, күл қожын және көшелерді жинау және абаттандыру қалдықтарын жинаудың жолға қойылған жүйесі жоқ;
- Қайта өңделетін заттарды қабылдау пункттерінің саны жеткіліксіз;
- Азық-түлік және басқа органикалық қалдықтарды пайдалану немесе кәдеге жарату (депозиттен басқа) шешімі жоқ;
- Қолданыстағы экспорттық кестелер қажеттілікті қамтамасыз етпейді;
- Коммуналдық қалдықтарды уақтылы әкетуге арналған техниканың болмауы, коммуналдық қалдықтардың әртүрлі фракцияларын әкетуге арналған арнайы техниканың болмауы;
- ҚТҚ полигоны сұрыптау желілерімен жабдықталмаған және қазіргі заманғы талаптарға сәйкес келмейді.

1.3 Коммуналдық қалдықтардың пайда болуы мен жиналуы бойынша нормативтік база

Жергілікті мәслихаттардың қалдықтардың пайда болу көлемі және оларды әкетуге арналған тарифтерді бекіту жөніндегі шешімдері:

"Мәртөк ауданы бойынша қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге халық үшін тарифтерді бекіту туралы".

"Мәртөк ауданы бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеу қағидаларын бекіту туралы". Рнд 03.1.0.3.01-96 "Өндіріс қалдықтарын нормалау және орналастыру тәртібі" сәйкес.

Осы шешімге сәйкес Мәртөк ауданының тұрғындары үшін, сондай-ақ мекемелер, кәсіпорындар, балалар, медициналық және басқа да мекемелер үшін қалдықтардың пайда болуы бойынша нормалар қабылданады. Сондай-ақ, есептеу бірліктеріне (тұрғыны, орны, қызметкері, баруы және т. б.) сүйене отырып, текше метрде коммуналдық қалдықтардың пайда болуының жылдық нормасы.

Коммуналдық қалдықтардың пайда болуының жылдық нормасы абаттандырылған үй иеленудің 1 тұрғынына 2,01 м³ және жайластырылмаған үй иеленудің 1 тұрғынына 2,17 м³ құрайды.

Коммуналдық қалдықтарды шығару тарифі абаттандырылған үй иесінің 1 тұрғынынан 457,52 теңгені, абаттандырылмаған үй иесінің 1 тұрғынынан 493,94 теңгені құрайды. 1 м³ қалдықтарды шығаруға жылдық тариф 1071,84 теңгені құрайды.

1.4 Соңғы үш жылдағы динамикада бөлінген қаражаттарды (жергілікті және республикалық бюджеттер, бюджеттен тыс) сипаттау және талдау

Мәртөк ауданы бойынша коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласын дамыту үшін жеке қаражат көзделмеген, облысты дамыту аумақты дамыту жоспарында

көзделген. Жалпы облыс бойынша табиғатты қорғау іс-шараларының жоспарына және Ақтөбе облысының даму жоспарына сәйкес Мәртөк ауданына қатысты іс-шаралар бар.

Кесте 1.8 – Ақтөбе облысының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарында көзделген қалдықтарды басқару жөніндегі қаржыландыру жоспарлары бар іс-шаралар (мың теңге)

№ п/п	Іс-шараның атауы	Орындауға жауаптылар	Орындау мерзімі	2022	2023	2024-2025	Қаржы көзі
1	Сұрыптау желілерін көздей отырып, Мәртөк ауылында Қ Т Қ полигонын салу бойынша ТЭН әзірлеу	Мәртөк ауданының әкімдігі	2023	-	6 800	-	Облыстық бюджет
2	Сұрыптау желілерін көздей отырып, Мәртөк ауылында Қ Т Қ полигонын салу	Мәртөк ауданының әкімдігі	2024	-	-	700 000	Облыстық бюджет
Итого				-	6 800	700 000	

Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауды кейіннен ҚТҚ полигонына автокөлікпен әкете отырып металл контейнерлерге жүзеге асыру көзделген.

Әкету ҚТҚ әкету жөніндегі қызметтерді орындайтын ұйым жинақталуына қарай жүзеге асырылатын болады.

Қала аумағында қалдықтарды орналастыру объектілерінен басқа жалпы ауданы 1 га қалдықтарды рұқсатсыз орналастырудың 1 орны бар.

Бүгінгі күні ауыл аумағында коммуналдық қалдықтарды өңдеу бойынша объектілер жоқ, бұл пайда болған коммуналдық қалдықтарды өңдеуге мүмкіндік бермейді.

Осылайша, қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мемлекеттік саясаттың мақсаттарына қол жеткізу үшін бастапқы шикізат пен материалдарды барынша пайдалануды қамтамасыз ету, қалдықтардың пайда болуын болдырмау, қалдықтардың пайда болу, өңдеу, кәдеге жарату және залалсыздандыру көздеріндегі қауіптілік класын төмендету, сондай-ақ қалдықтарды қауіпсіз көму мақсатында қалдықтармен жұмыс істеудің қолданыстағы жүйесін қайта ұйымдастыру талап етіледі.

2. МАҚСАТТАР, МІНДЕТТЕР ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕР

2.1 Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері

Бұл бағдарламаның мақсаты – коммуналдық қалдықтардан пайда болатын қоршаған ортаға жүктемені азайту, қалдықтардың пайда болу мөлшерін азайту, қайталама ресурстардың өндірілуін арттыру, коммуналдық қалдықтарды пайдалану тиімділігін арттыру және полигондарда депозитке салынатын қалдықтардың үлесін азайту және қалдықтарды депозитке салу мақсатында алып қоюға ұшыраған алаңдарды қалпына келтіру тәсілдерін ұсыну.

Қалдықтарды басқару Қазақстан Республикасы Экологиялық Кодексінің 19 бөлімімен регламенттеледі.

Қалдықтарды басқару саласындағы негізгі қағидалар 328-бапта сипатталған:

- иерархия принципі;
- көзге жақындық принципі;
- қалдықтарды өндірушінің жауапкершілік принципі;
- қалдықтарды өндірушілердің кеңейтілген міндеттемелері.

ҚР ЭК 329-бабына сәйкес иерархия қағидаты қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі мынадай шараларды білдіреді:

1. Қалдықтардың пайда болуын болдырмау;
2. Қалдықтарды қайта пайдалануға дайындау;
3. Қалдықтарды қайта өңдеу;
4. Қалдықтарды кәдеге жарату;
5. Қалдықтарды жою.

Бағдарламаның мақсаттары мен қалдықтар иерархиясы қағидатына сүйене отырып, Бағдарламаның келесі міндеттері ұсынылады:

- Тауарларды орау санын азайту, сату жүйелерін оңтайландыру, ұтымды тұтынуды насихаттау есебінен коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемін қысқарту;
 - Қалдықтарды "көзден" сұрыптау – қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы тиімділікті арттыру және экологиялық заңнамаға сәйкестігі – "құрғақ" / "дымқыл";
- Полигондағы пайдалы компоненттерді барынша алу;
 - Қалдықтардың органикалық бөлігін компост жасау немесе биогаз алу немесе энергетикалық кәдеге жарату үшін пайдалану;
- Мәртөк ауданында ҚТҚ полигонын заңнама талаптарына сай жайластыру,
 - ҚР экологиялық және эпидемиологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтардың қалдықтарын сақтау;
 - Құрылыс қалдықтарын пайдалану;
 - Полигондардың пайдаланылған карталарын рекультивациялау.

2.2 Қойылған мақсаттар мен міндеттерге ең тиімді әрі экономикалық негізделген әдістермен жету жолдары

1. Коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемін қысқарту жөніндегі міндетке халықтың экологиялық жауапкершілігі мен қаржылық сауаттылығын арттыру деңгейінде ғана қол жеткізуге болады. Яғни, бұл мақсатқа сату құрылымы өзгерген кезде қол жеткізуге болады (орауыш материалдар санының едәуір азаюын, айналым контейнерлерін енгізуді, салмақ тауарларын сату құрылымының өзгеруін және т.б.) және өздігінен сатып алу минимумға дейін азайған кезде халықтың экологиялық жауапкершілігін арттыру және халық қалдықтарды азайтуға ұмтылады. Бұған экология және жаратылыстану сабақтарында, сондай-ақ қаржылық сауаттылықты арттыру сабақтарында оқушыларды оқыту бағдарламаларын енгізу арқылы қол жеткізуге болады. Сондай ақ халық арасында қалдықтардың пайда болуын және саналы тұтынуды барынша азайтудың экологиялық насихатын арттыру қажет.

2. Халықтан қайталама шикізат жинау үшін қабылдау пункттерінің санын көбейту қажет, қабылдау пункттері үшін жер учаскелерін ресімдемеу үшін автокөлік базасында және қабылдау кестесінде мобильді нүктелерді қарауға болады.

3. Халықты қоқысты ұйымдасқан түрде шығару бойынша қызметтермен қамтамасыз ету үшін ҚР СТ 3780-2022 сәйкес контейнерлік алаңдарды жайластыру және үй иелерімен қоқысты шығаруға шарт жасасу қажет. Контейнерлік алаңдар астындағы жер учаскелерін заңды түрде рәсімдеу қажет.

4. Қолданыстағы және жаңа контейнерлік алаңдарды асфальттау. Температуралық айырмашылықтарға төзімді және жабын қалыңдығы кемінде 100 мм алаңдардың негізін асфальттау немесе бетондау жүргізу (ҚР СТ 3780-2022 "Қалдықтар. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру үшін контейнерлерді орналастыру алаңдарына қойылатын жалпы талаптар").

5. Контейнерлік алаңдарды қоршау. Периметр бойынша үш жағынан күрт климаттық өзгерістерге және коррозияға төзімді қатты материалмен қоршау жүргізу, ол ҚР СТ 3780-2022 "Қалдықтар. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру үшін контейнерлерді орналастыру алаңдарына қойылатын жалпы талаптар" және/немесе жоқ. Рамка праймермен және кейіннен RAL 1016, RAL 1026 маркалы немесе соған ұқсас бояуды жағумен дөңгелек немесе шаршы құбырлардан көзделеді.

6. Контейнерлік алаңдарды шатырмен жабдықтау. Шатыр климаттың күрт өзгеруіне және коррозияға төзімді қатты материалдан жасалуы керек. Шатырдың көлбеуі судың ағып кетуін қамтамасыз ету үшін қарама-қарсы жаққа еркін қол жеткізу жағынан жабдықталған. Алаңға негізден шатырға дейін еркін қол жеткізу жағының биіктігі кемінде 1,5 м (ҚР СТ 3780-2022 3.1.5, 3.1.6 т. "Қалдықтар. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру үшін контейнерлерді орналастыру алаңдарына қойылатын жалпы талаптар").

7. ҚТҚ полигонын салу. Қатты тұрмыстық қалдықтарды кәдеге жарату және өңдеу жөніндегі заңнаманың барлық талаптарын сақтай отырып, Мәртөк ауданында ҚТҚ

полигонын жайластыруды қамтамасыз ету қажет. Коммуналдық қалдықтар полигондары, Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасына сәйкес, қалдықтардың пайдалы компоненттерін қосымша толық алу үшін қосымша сұрыптау кешендерімен, шредерлермен және ұсақтау қондырғыларымен жарақтандырылуы, кейіннен оларды пайдалануы немесе қайталама шикізатты мүдделі өндірушілерге беруі тиіс. Бұл ретте қалдықтарды қолмен сұрыптау үлесін азайту қажет.

8. Қазіргі уақытта аудан орталығында контейнерлік алаңдар мен контейнерлер жеткілікті, бірақ бұл ретте бөлек жинауға арналған контейнерлер орнатылған алаңдарда қалдықтарды бастапқы сұрыптау да қамтамасыз етілмейді. Контейнерлік алаңдарды "құрғақ" / "дымқыл" сұрыптауға арналған контейнерлердің жеткілікті санымен, сондай-ақ қайта өңделетін шикізатты жекелеген фракцияларға әкету мүмкіндігі болған кезде жинақтау қажет. Контейнерлерді таңбалау қалдықтарды бөлек жинау жөніндегі заңнаманың талаптарына жауап беруі тиіс (контейнерде, 2 тілде, Ол арналған қалдықтардың фракциялары, сондай-ақ контейнердің иесі және контейнерге қызмет көрсетуді және әкетуді жүзеге асыратын кәсіпорын көрсетілуі тиіс).

9. Қалдықтарды шығаруды жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін қоқыс шығаратын техниканы сатып алу қажет. Техниканың тиеу құрылғылары контейнерлердің конструкциясына сәйкес болуы тиіс. Қалдықтардың әр түрлі фракцияларын қайталама шикізатпен жұмыс істеу талаптарын қамтамасыз ететін әр түрлі автомобильдер шығаруы керек. Контейнерлік алаңдардан қалдықтарды шығару контейнерлер толған кезде, бірақ тамақ қалдықтары үшін тәулігіне кемінде 1 рет жүзеге асырылуы тиіс.

10. Органикалық қалдықтар (тамақ қалдықтарын қоса алғанда) биогазды компосттауға немесе алуға, содан кейін жағуға бағытталуы керек. Жеткілікті техникалық-экономикалық негіздемемен және қолда бар техникалық мүмкіндіктермен органикалық, сондай-ақ сұрыптау мүмкін емес қалдықтарды энергетикалық кәдеге жарату мүмкін.

11. Толтырылған полигон карталары әзірленген рекультивация жобаларына сәйкес рекультивацияға ұшырауы тиіс.

2.3 Бағдарламаның нысаналы көрсеткіштері

Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттеріне сүйене отырып бағдарламаның мынадай нысаналы көрсеткіштерін белгілеу ұсынылады.

№ пп	Көрсеткіштің атауы	Өлшем бірлігі	Жоспарлы кезең					
			Бастапқы мән	2024	2025	2026	2027	2028
1	Мәртөк ауданы ҚТҚ инженерлі	дана	0	1	-	-	-	-

	к полигонын салу						-	
2	"Құрғақ" / "дымқыл" фракциялары бойынша "білім көзінен" ҚТҚ бөлек жинауды қамтамасыз ету	%	0	10	15	20	25	30
3	Алаңдарды ірі габаритті және құрылыс қалдықтарын жинау үшін бөлек орынмен жаратандыру	%	0	20	40	60	80	100
4	Қолданыстағы талаптарға сәйкес контейнерлер мен контейнерлік алаңдарды жабдықтау	%	0	20	40	60	80	100
5	Қалдықтарды бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнату және таңбалау	%	0	10	15	20	25	30
	Балалар мен жасөспірімдерге тұрмыстық деңгейде ресурстарды	Семестрде қаланың 1						

6	үнемдеудің маңыздылығы туралы іс-шаралар әзірлеу және өткізу	оқу орнына арналған іс-шара	0	2	2	2	2	2
7	Коммуналдық қалдықтардың және олардың құрамдас бөліктерін ің стихиялық үйінділері н табу және жою	табылған %	100	100	100	100	100	100

3. ҚОЙЫЛҒАН МАҚСАТТАР МЕН МІНДЕТТЕРГЕ ҚОЛ ЖЕТКІЗУДІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, ЖОЛДАРЫ

Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу бойынша нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізу үшін іс-шаралардың нақты бірізділігі мен уақтылы іске асырылуын құру қажет.

Экологиялық ағарту және экологиялық мәдениетті арттыру мақсаттарына қол жеткізу үшін ресурстарды үнемдеу және "саналы тұтыну" қажеттілігін, қосымша қаптамадан бас тартуды және ұзақ мерзімді сапалы тауарлардың пайдасына таңдауды қамтитын әлеуметтік бағыттағы роликтер жасау қажет. Бұл бейнероликтерді жергілікті телеарналарда негізгі хабар тарату арасында орналастыру, сондай-ақ әлеуметтік желілерді, жергілікті танымал жұртшылықты және жаңалықтар арналарын тарту қажет.

Қосымша қалдықтардың пайда болуына жол бермеуді, сұрыптауды, сондай-ақ қоқысты таратуға жол бермеуді "ақылға қонымды тұтынуды" насихаттау міндетті түрде қосымша және мектептен тыс білім беру бағдарламасына енгізілуі тиіс. Осы тақырып бойынша іс-шаралар білім беру мекемелерінде тұрақты негізде ұйымдастырылуы тиіс.

ҚТҚ қалдықтарын бөлек жинау бойынша нысаналы көрсеткішке қол жеткізу үшін жергілікті халықты санитариялық-эпидемиологиялық талаптарға және қала құрылысы нормаларына сәйкес келетін контейнерлік алаңдармен, көзден қалдықтарды бөлек жинауға арналған контейнерлермен 2 фракцияға – "құрғақ" және "дымқыл" қамтамасыз ету қажет.

Контейнерлік алаңдардың жобалары халық үшін қол жетімділікті және тиеу жұмыстарын жүргізудің ыңғайлылығын арнайы мамандардың ерекшеліктерін ескере

отырып ескеруі тиіс. Қалдықтарды шығару техникасы. Сонымен қатар, бір контейнер алаңын әртүрлі құрамдас қалдықтарды шығаратын әртүрлі кәсіпорындар пайдалана алады. Бұл жағдайда алаңның және оған тікелей іргелес аумақтың санитарлық жағдайына контейнерлер орнатқан барлық кәсіпорындар жауапты болуы керек.

Көппәтерлі тұрғын үй секторындағы коммуналдық қалдықтарды жинау және уақытша сақтау алаңында контейнерлердің мынадай түрлері белгіленуі тиіс:

Азық-түлік және органикалық қалдықтарды жинауға арналған "дымқыл" қалдықтар фракциясына арналған контейнерлер.

"Құрғақ" фракцияға арналған контейнерлер-коммуналдық қалдықтардың, картонның, қағаздың, әйнектің және әйнектің, металдардың және осы құрамдас бөліктерден араласқан Күрделі бұйымдардың ластанбаған пластикалық құрамдас бөліктері. Сондай-ақ тоқыма.

Сондай-ақ, сұрыпталмаған қалдықтарды орнату қажет, егер халық қоқысты қандай контейнерге салуға күмәнданса.

ҚР СТ 3780-2022 сәйкес контейнерлік алаңда тұрғындардан ірі габаритті және құрылыс қалдықтарын жинау үшін орын бөлінуі тиіс.

Жеке сектор тұрғындары үшін контейнерлік алаңдарды жайластыру осы білім берушілерден қалдықтарды әкетуді жүзеге асыратын ұйым жұмысының ерекшеліктерін ескере отырып жүргізілуге тиіс. Жеке сектор тұрғындары үшін коммуналдық қалдықтарды жинаудың ыңғайлылығы. Бұл контейнерлік алаңдар күл-қож қалдықтарын жинауға арналған контейнерлермен қосымша жинақталуы тиіс.

Көппәтерлі тұрғын үй секторы үшін контейнерлік алаңдарды жайластыру жөніндегі жобалар біріздендірілуі және қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі кәсіпорындардың мүдделерін ескеруі, сондай-ақ коммуналдық қалдықтарды жинау жөніндегі санитариялық нормативтерге сәйкес келуі тиіс.

Биологиялық ыдырайтын қалдықтармен проблеманы шешу үшін ҚТҚ полигондарында азық-түлік және басқа да органикалық қалдықтарды (мысалы, ауыл шаруашылығы қалдықтары, көң) биокомпосттауды немесе экологиялық талаптарды сақтай отырып, осындай қалдықтарды энергетикалық кәдеге жаратуды көздеу қажет.

Құрылыс қалдықтарын қабылдау және кәдеге жарату үшін (оларды коммуналдық қалдықтар полигондарында орналастыруға экологиялық заңнамамен тыйым салынғандықтан) қосымша желілерді – немесе қолданыстағы полигондарда немесе жаңа кәсіпорындарда – қабылдау алаңдарымен, фракцияларға және қорытынды өнім қоймаларына бөлу үшін ұсатқыштармен және экрандармен жарактандырылған, кейіннен алынған материалдарды полигонның өз қажеттіліктеріне пайдалана отырып (қабаттар болған кезде) қосымша желілерді жайластыру қажет пайдаланылған карталарды оқшаулау немесе қалпына келтіру) немесе үшінші тарап тұтынушыларына демалу үшін. Құрылыс қалдықтарын қайта өңдеу міндетті түрде металдарды (мысалы, арматураны) өндіруге арналған сұрыптау кешендерін қамтуы керек. Құрылыс

қалдықтарын полигондарда сақталған қалдықтарды оқшаулау үшін және кейіннен қалпына келтіру үшін пайдалану табиғи топырақ пен топырақты пайдалануды азайтады .

Қолданыстағы коммуналдық қалдықтар полигондарының жұмыс істеуі мен дамуы қалдықтар денесінің ыдырау процесін және оның қоршаған ортаға әсерін бақылау үшін техникалық рекультивация кезеңдерімен, кейіннен газ мониторингі мен жер асты суларының мониторингін ұйымдастырумен полигонның (немесе алаңдардың) пайдаланылған (толтырылған) карталарын рекультивациялауды қамтуы тиіс. Және биологиялық рекультивацияның келесі кезеңі.

4. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР

Бағдарламаны қаржыландыру көздері жергілікті бюджет, оның ішінде ҚР Экологиялық кодексінің 29-бабына сәйкес тікелей шетелдік және отандық инвестициялар, өндірушілердің (импорттаушылардың) Кеңейтілген Міндеттемелерінің Операторы (388-баптың 1-тармағының 10) тармақшасына сәйкес кәдеге жарату төлемі түрінде оның банктік шотына өндірушілер мен импорттаушылардан түскен қаражаттан) болуы мүмкін), Отандық, халықаралық қаржы экономикалық ұйымдардың немесе донор елдердің гранттары, екінші деңгейдегі банктердің кредиттері және басқалар, Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған дереккөздер.

Әрбір іс-шара үшін қажетті ресурстар "Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында" белгіленген.

5. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

2024-2028 жылдарға арналған Мәртөк ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары.

№ п/п	Іс-шараның атауы	Аяқтау формасы	Орындауға жауаптылар	Орындау мерзімі
1	Мәртөк ауданының елді мекендері үшін ҚТҚ полигонын жобалау және салу бойынша қызметтерді сатып алуға тендер ұйымдастыру	қызмет көрсетуге арналған шарт	Мәртөк ауданының әкімдігі	2024
2	Мәртөк ауданында ҚР СТ 3780-2022 сәйкес контейнерлік алаңдарды жөндеу және жайластыру	пайдалануға қабылдау актісі	Мәртөк ауданының әкімдігі	2024-2028
	Әлеуметтік желілерде, бұқаралық ақпарат			

3	құралдарында жарияланымдар, роликтер тарату арқылы қалдықтарды бөлек жинау жүйесі туралы халықты хабардар ету	Эфирлік анықтама, жарияланым	Жергілікті атқарушы органдар	2024-2028
4	Қауіпті қалдықтарға арналған контейнерлерге қызмет көрсетуге лицензиясы бар кәсіпорындармен шарттар жасасу	Келісім-шар	Мәртөк ауданының әкімдігі	2024-2028
5	Мәртөк ауылындағы фракциялар бойынша қалдықтарды жинауға арналған алаңдарды жайластыру	пайдалануға қабылдау актісі	Әкімдік, қоқыс шығаратын компаниялар	2024-2028
6	Мәртөк ауылының полигонында азық-түлік және органикалық қалдықтарға арналған компост кондырғыларын салу	Пайдалануға қабылдау актісі	Жергілікті атқарушы органдар	2024-2028
7	ҚТҚ қалдықтарын, сондай-ақ күл қожын және қауіптілігі 1-сыныпты қалдықтарды бөлек жинау үшін қосымша контейнерлер сатып алу	Пайдалануға қабылдау актісі	Жергілікті атқарушы органдар	2025-2026
8	Коммуналдық қалдықтардың бөлек жиналған фракцияларын шығару үшін қажетті мамандандырылған қоқыс шығару техникасын сатып алу	Пайдалануға беру актісі	Жергілікті атқарушы органдар, Басқарушы ұйым	2024-2028

9	Коммуналдық қалдықтардың және олардың құрамдас бөліктерінің стихиялық үйінділерін табу және жою	Ликвидация актісі	Жергілікті атқарушы органдар	2024 - 2028
---	---	-------------------	------------------------------	-------------

Кестенің жалғасы

Болжамды шығыстар (мың теңге) / қосымша көздер (мың теңге)					Қаржыландыру көздері	Іс-шарадан күтілетін экологиялық әсер*
2024 жыл	2025 жыл	2026 жыл	2027 жыл	2028 жыл		
Бюджеттік өтінімге сәйкес					Облыстық бюджет	Дайындық жұмыстары
Бюджеттік өтінімге сәйкес					Жергілікті бюджет	
Бюджеттік өтінімге сәйкес					Жергілікті бюджет	Халықтың экологиялық мәдениеті мен әлеуметтік-экологиялық жауапкершілік деңгейін арттыру. Ақылға қонымды тұтынуды насихаттау және қалдықтарды дұрыс пайдаланбағаны үшін жауапкершілік туралы хабардар ету
Бюджеттік өтінімге сәйкес					Жергілікті бюджет	Қауіпті қалдықтарды басқа фракциялармен араластыруды болдырмау
Бюджеттік өтінімге сәйкес					Жергілікті бюджет	Тұрғындардан коммуналдық қалдықтар фракцияларын жинау
						Органикалық қалдықтарды

Бюджеттік өтінімге сәйкес	Жергілікті бюджет	кәдеге жарату , тыңайтқыштар өндіру
Бюджеттік өтінімге сәйкес	Жергілікті бюджет	Қ Т Қ қалдықтарын сұрыптау, қайта өңдеу үлесін ұлғайту. Депозиттің төмендеуі.
Бюджеттік өтінімге сәйкес	Жергілікті бюджет	Қайта өңдеуге жарамды қалдықтардың бөлек жиналған фракцияларының араластырмаңыз
Бюджеттік өтінімге сәйкес	Жергілікті бюджет	Экожүйені қалпына келтіру